

Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön suunnittelu suomalaiskouluissa

Jaana Markkanen & Marja Kankaanranta
Agora Center, Jyväskylän yliopisto

Viime aikaisissa kansainvälisissä ja kansallisissa vertailuissa on todettu, että merkittävässä osassa suomalaiskouluja ei hyödynnetä tehokkaasti tieto- ja viestintätekniiikkaa opetuksessa. Kansainvälinen SITES 2006 –tutkimus (esim. Kankaanranta & Puhakka, 2008; Law, Pelgrum, & Plomp, 2008) osoitti, että kouluun liittyvillä tekijöillä on keskeinen merkitys tietotekniikan opetuskäytön yleistymiselle. Koulutason tekijöistä opettajien tietotekniikan käyttöön, etenkin tietotekniikan käyttöön oppilaiden 2000-luvun taitojen tukemiseksi, vaikuttivat merkittävimmin rehtorin näkemykset tietotekniikan käytön merkitykselle oppilaiden oppimisen kannalta, johtajuuden kehittämiseen liittyvät asiat sekä opettajien tukeminen tietotekniikan käytössä.

Tietotekniikan käytön laajuus ei kuitenkaan riipu ainoastaan koulutason tekijöistä vaan myös kansallisista opetussuunnitelmista ja koulutuspoliittisesta päätöksenteosta. Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön merkitystä on pyritty painottamaan useissa kansallisissa tietostrategioissa (esim. Valtioneuvoston kanslia 2006). Tämän vuosituhannen alussa suomalaiskoulut myös veloitettiin suunnittelemaan tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttöä koulukohtaisen tv:n opetuskäytön strategian laadinnalla. Vuoden 2002 loppuun mennessä koulut laativatkin näitä tv-strategioita, mutta niiden sisällössä ja etenkin toteuttamisessa oli suurta vaihtelua. Monissa kouluissa huolellisestikin laadittujen strategioiden hyödyntäminen tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön lisäämiseksi opetuksessa jäi toteutumatta (esim. Haaparanta, 2008). Koulut kokivat jäävänsä toteutusvaiheessa yksin eikä strategioita ja suunnitelmia osattu ottaa konkreettisesti avuksi opetustyössä.

Tässä esityksessä tarkastellaan tieto- ja viestintätekniiikan käyttömahdollisuuksia suomalaiskouluissa. Esitys perustuu kansalliseen Opetusteknologia koulun arjessa – tutkimushankkeeseen, etenkin tutkimuspakettiin ”Pedagogiset mallit ja teknologiset innovaatiot”. Tämän osatutkimuksen tavoitteena on rakentaa viitekehystä ja strategisia ydinperiaatteita tietotekniikan opetuskäytön jatkuvalla kehittämiselle erilaisissa suomalaisissa kouluissa. Tähän pyritään analysoimalla viimeaikaisten kansallisten ja kansainvälisten tutkimusten tuloksia sekä selvittämällä tietotekniikan pedagogisen hyödyntämisen nykytilannetta suomalaiskouluissa, etenkin erilaisissa kansallisiin kehittämishankkeisiin (esim. TVT koulun arjessa –hankkeeseen, Oppimisympäristöhankkeeseen ja Partners in Learning –hankkeeseen) osallistuvissa kouluissa.

Koulujen nykytilanteen määrittämiseksi OPTEK-tutkimuksessa toteutetaan toisaalta laaja-alaisia kyselytutkimuksia eri tahoille (rehtoreille, opettajille, oppilaille sekä opetusteknologia-alueella toimiville yrityksille) ja toisaalta koulukohtaisia tapaustutkimuksia innovatiivisten käytänteiden ymmärtämiseksi ja edistämiseksi. Tässä esityksessä keskitytään helmi-maaliskuussa 2010 toteutetun rehtorikyselyn ensituloksiin. Rehtorikyselyssä selvitettiin suomenkielisten yläkoulujen ja lukioden tietotekniikan käyttömahdollisuuksia ja käytänteitä. Keskeiset teemat liittyivät tieto-

ja viestintätekniiikan opetuskäytön koulukohtaiseen suunnitteluun sekä tietotekniikan monipuolisen hyödyntämisen edellytyksiin kuten ylläpitoon, tukeen ja koulutukseen. Tietotekniikan opetuskäytön suunnittelusta rehtoreita pyydettiin arvioimaan etenkin tvt-suunnitelman merkitystä, koulun oman suunnitelman tilannetta ja sisältöä sekä konkretisoitumista koulun työssä. Kysely toteutettiin yhteistyössä Tampereen teknillisen yliopiston Tiedonhallinnan ja logistiikan laitoksen kanssa (OPTEK-hankkeen tutkimuspaketti ”Avoimet standardit ja avoimen lähdekoodin ohjelmistot koulun arjessa”).

Lähteet:

Haaparanta, Heikki. 2008. Tietokoneet perusopetuksen opettajan arkipäivässä: Opettajien työhyvinvoinnin, työuupumuksen ja koulun tietostrategioiden vaikutukset teknologia-asenteeseen. Väitöskirja. Tampereen tekninen yliopisto. Porin yksikkö.

Kankaanranta, Marja & Puhakka, Eija. Kohti Innovatiivista tietotekniikan opetuskäyttöä. Kansainvälisen SITES 2006 -tutkimuksen tuloksia. Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos. Jyväskylän yliopistopaino. Jyväskylä. 2008.

Law, N., Pelgrum, W. J. & Plomp, T. 2008. Pedagogy and ICT use in schools around the world. Findings from the IEA SITES 2006 study. The University of Hong Kong: Comparative Education Research Centre.

Valtioneuvoston kanslia. 2006. Kansallinen tietoyhteiskuntastrategia 2007-2015.

Uudistuva, ihmisläheinen ja kilpailukykyinen Suomi. Edita Prima Oy. Helsinki. 2006.

Saatavilla:

[<http://www.sttk.fi/File/939efc6a616a46cc8c29293e9b24fb93/Tietoyhteiskuntastrategia+2007-2015.pdf>]